

UUS EESTI OOPER

«Estonia» teatris jõudis lavale eesti noore helilooja Raimo Kangro ooper «Ohver».

Raimo Kangro (sünd. 1949) lõpetas Tallinna Konservatooriumi komponistina 1973. aastal, tema õpetajateks olid meie praegusaja nimekad heliloojad Jaan Rääts ja Eino Tamberg.

Raimo Kangro senine looming on olnud viljakas ja žanriliselt mitmekesine: oratoorium «Credo», rida instrumentaalkontserte, kammerteoseid, lastemuusikat. Ka teatrile on R. Kangro varemgi kirjutanud. 1974. aastal lavastati Tartu «Vanemuises» tema koomiline ooper «Imelugu», mis on loodud Boccaccio «Dekameroni» ainetel. Praegu mängitakse samas rockooperit «Põhjaneitsi». See valmis Raimo Kangrol möödunud aastal koostöös noore muusiku Andres Valkoneniga, kelle senine kaasaja tõsisest probleemidest inspireeritud looming kuulub kerge muusika valdkonda. Raimo Kangro kõige uuem töö sai äsja lavaküpseks «Estonias».

Teose aluseks on nõukogude kirjaniku Aleksei Tolstoi jutustus «Siug», sisuks noore naise eludraama, mis hargneb Vene-maal Kodusõja ajal ning sellele järgnenud keerulistel aastatel.

Sõda hävitab peategelase Olga lapsepõlvkodu ja noorus-unistused. 17-aastaselt tütarlapsel algab sootuks uus elu — ta teeb Kodusõja läbi rindevõitlejana. Siin elab ta üle oma elu esimese suure kiindumuse. Tema armastatu, väeosa komandör, aga hukkub lahingus. Olga karastub ning kalgistub, kuid mä-

lestus armastusest säilib temas puhta ideaalina.

Sõjajärgsed aastad vintsutavad Olgat paigast paika. Tema tugev ja karastatud loomus ei leia kergesti kontakti ümbritsevate inimestega. Konfliktid viivad katastroofini...

Heliloojat ja libretisti (Kulno Süvalep) on huvitanud esmajoones selle konkreetsetes ajaloolistes oludes sündinud draama üldinimlik ja ajatu tagamaa. Raimo Kangro märgib oma pöördumises teatrikülastajate poole etenduse kavalehel: «...Me kõik elame oma igapäist elu läbi argi- ja pühapäevade, nädalast nädalasse, aastast aastasse ja näikse, et kõik see, mis toimub meiega, meie ümber ja me sees, kulgeb mingis omaette ajas, mis justkui polekski katkend päris-ajaloost. Ning loomulikult mahub ajalooraamatusse väheste nimesid, ehkki ajalugu teevad ja on teinud kõik, ka need, kes paistavad takkajärgi ajaloo rataste vahele sattunuina, ohvritena. See ooper on lugu tugevast isiksusest, tema hingejõust erakordsetel, pingelistel aegadel ja inimlikust võime-tusest inimliku väikluse ees, inimlikust võimetusest oma kirgedele ees.»

Lähtuvalt üldistuseaotlusest on teos kirjutatud kaasajasse helikeeles, kus puuduvad tegevuse ajastule vihjavad intonatsioonid. Olga omalaadne ja vastuoluline sisemaailm avaneb tema monoloogides, kus kohtame väga eriliimelisi tundevarjundeid — lüüriliselt igatsevaist tormakalt puhangulisten. Lõikudes, kus iseloomustatakse Olga ümbrust, mitmesuguseid inim-gruppe, kellega ta kokku puutub, domineerib enamasti rütmiline aktiivsus, on kasutatud stiil-elemente rock- ja beatmuusikast.

Rohkearvulise tegelaskonnaga ooper on pakkunud häid võimalusi mitmeteks huvitavateks näitlejatöödeks, kaalukaid osi on ka kooriliikmetel. Vastutusrikkaim ja erilisim ülesanne lasub Olga kuju loojail — Leili Tammelil ja Marika Eensalul. Teistes osades kuuleme-näeme Mare Jõgevat, Helgi Sallot, Sirje Puurat, Helvi Raamatut, Urve Tautsi, Maarja Haamerit, Liidia Panovat, Teo Maistet, Mati Palmi, Voldemar Kuslapit, Illart Oravat, Ervin Kärvetit, Arvo Laidi ja mitmeid teisi. Ooperi lavastas teatri peanäitejuht Arne Mikk, dirigeerib teatri peadirigent Eri Klas. Etenduse kujundas külalisena Tallinna Draamateatri kunstnik Aime Unt, koormeister on Anne Dor-bek, kontsertmeisterid Reet Laul, Helju Tauk, Ivari Ilja.